

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ.

РІК XXXV.

Ч. 58.

Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 14. марта, 1927.

VOL. XXXV.

№ 59.

Jersey City, N. J., Monday, March 14, 1927.

THREE CENTS

ЯПАН ПРИЙМАЄ ПРОЄКТ УЧАСТІ В КОНФЕРЕНЦІЇ ТРОХ ДЕРЖАВ

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД УВАЖАЄ ВІДБУТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ПЕВНИМ.

ВАШИНГТОН, 11. марта. — Департамент стеїту дістав нині офіційне повідомлення від японського уряду, що Япон гадиться на американську пропозицію урядити конференцію трох держав про зменшення морських зоружень.

З одержанням сей вістки департамент стеїту вважає ідбутте конференції трох великих морських держав за зовсім певне. Крім свого уряду сподіється, що й Італія й Франція не остануть на боці мимого свого попередніх заяв.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНЗУЛЬ В БРАЗИЛІЇ УБИТИЙ АМЕРИКАНЦЕМ.

ВАШИНГТОН, 11. марта. — Американський департамент стеїту дістав повідомлення від свого конзуля в Сан Паоло, в Бразилії, що другого конзуля з того міста, Герцодина Тофорта, пробив ножем одніа Американця, Давида Ворда на імя, так нещасливо, що сей загинув з рани.

Войняка арештувала бразилійська поліція. Мав він від довшого часу заходити до американського конзуляту з домаганням, щоб американський уряд поміг стягнути йому деякі претензії, які він мав до бразилійського чейтуу Мінес Херес. Коли конзуль дав йому острозкоп рішучу відповідь, що американський уряд нічого не може зробити в сій справі, Ворд кинувся на конзуля з ножем.

БАНДИТИ ДАЛИ СОБІ РАДУ З ПАНЦІРНИМ АВТОМОБІЛЕМ.

ЗРАБУВАЛИ 104,250 ДОЛЯРІВ.

ПІТСБЕРГ, ПА., 11. марта. — Пітсбурські банди́ти доказали нині урядови й банкірам, що панцирні вози, яких уживано від кількох літ до перевозження грошей, не є ніяким заборомом для бандітів. Банди́ти підмінували динамітом доро́гу, куди їхав автомобіль, висадили в воздух віз, звиникла та зоружених сторожі, а відтак забрали з воза 104,250 долларів готівкою та пропали без сліду.

УРЯД ВИТЯГАЄ ЗОЛОТО З ВОЗДУХА.

НЬО ЙОРК, 11. марта. — Урядники департаменту скаргу прийшли до переконання, що в федеральнім уряді, в яким пробується метал, пропадає в воздух багато золота через те, що там обтирається зі золотих монет багато золотого поро́ху. Щоби вилучити сей золотий порошок, урядники придумали машинерію, яка всаєє в себе весь воздух комнати, а відтак при допомозі електрики відділяє від поро́ху золото. При допомозі сей машинерії уряд вилучив уже досі 600 унцій золота, яке представляє вартість 12,400 долларів.

ЗУДАРЕННЯ КОРАБЛІВ ПРИЧИНІЛИ ЗАТОПЛЕННЯ ТЯГАРОВОГО КОРАБЛЯ.

НЬО ЙОРК, 11. марта. — Нині раннього ко́зо Статуї Свободи найхаз тягаровий корабель Сек Сіті на другий тягаровий корабель Ель Соль, який їхав з Галвестону до свого порту з ладунком бавовни. Наслідком ударення корабель Ель Соль сейчас стає потопатий. Моряки кинулися втікати. Коли корабель потонув, а заряд корабля обчислив моряки, показалося, що 42 моряків врятовано, а 3 пропало. Причиною ударення була густа мряка.

МІЛІОНЕР ПЕРЕЧИТЬ ЗАКИДИ ПРО КОНТРОЛЬ НАД ЦЕРКВОЮ.

НЬО ЙОРК, 11. марта. — Відомий американський мільярдєр Ракефель Молодий публічно заперече, буїтмо він має під необмеженою контролею баптиську церкву, як се закидували деякі делегати на конференції сей церкви.

Тимчасом ся конференція радийа далі над реорганізацією церкви. Горячу дебат униклила пропозиція, щоби, на чолі церкви поставити комітет з широкую владою для президента свого комітету. Модерністи осуджують сей проєкт як змагане встановити для баптиської церкви папу з кардиналами.

ЛЕГІСЛАТУРА НЕВАДИ ЗА ОТВЕРТИМ ГАЗАРДОВИМ ГРАНЕМ.

РІНО, Невада, 11. марта. — Стейтова легіслатура постановила дозволити на явне газдарове граніє по цілому стеїті. Перед ухвалою прийшло до незвичайно горячої дебаты.

УРЯД ПОЧИНАЄ КАМПАНІЮ ПРОТИ ОБМАНЬСТІ В ТОРГІВЛІ ЗЕМЛЕЮ В ФЛОРИДІ.

ВАШИНГТОН, 11. марта. — Департамент судівництва й почтовый уряд почали спільними силами кампанію проти обманьсти, яких допускаються ріжні торговці землею в Флориді. Начальником бо́ра, який має вести сю кампанію, іменовано федерального прокуратора в Тампі.

ЗАМАНИЛИ ДЕТЕКТИВА Й ВБИЛИ.

АТЛАНТА, Джорджія, 11. марта. — Присяжні судді постановили поставити на суд 8 людей, яких прокураторія закидає, що вони заманили жирошмади до одного готелю поліційного агента Бєрта Доналдсона й там його вбили. Одні зі загвинників посварився з другими та зрадів цілу зйову прокураторови.

КІПЛІН ПРАЩАЄ ДІЯ ЕКРАНУ.

ЛОНДОН, 10. марта. — Відомий письменник Рудіярд Кіплінг дався вкінці намовити до цього, щоби переробити деякі з своїх творів для фільмового вжитку. Фільмові підприємства робили вже від довгого часу всі можливі заходи, щоби зедати Кіплінга для фільмів, але все те було даремним трудом. Аж вдалося їм тоді, коли заговорили до його патріотизму й виказали, що він в той спосіб доконає великого патріотичного діла. Це переконало Кіплінга й він підготував виставу для театрів рухомих образів.

ПЕЗІЯ ОБМЕЖУЄ ПРОДУКЦІЮ ОПІЮ.

ЖЕНЕВА, 11. марта. — Подковник Данило Мак Коринк заявив в Раді Ліги між Персію, що вона приймає пропозицію Фіндранда А. Пезію з Вашингтону в справі обмеження продукції опіюм. Пезію зобов'язується зредукувати ту продукцію кожного року на прожиті трох літ о 10%.

Але те буде залежати від фінансової спроможности Персію. Тому являється ко́нечним звільнити вже раз Персію з тих оков, якими зв'язано її торговлю й промисли вже від століть через тарифову контролю в користь чужих держав.

НОВІ АРЕШТОВАННЯ.

Від двох тижнів ідуть не тільки у Львові, але й на провінції, головиза в долинському повіті, реалізі й арештованія серед української молоді. Арештовано, як відомо, бувшого українського старшину Головинського й братів Вербицьких. Ціла польська преса наробила великого гамору, що львівський поліція вдалося врешті власти на сіади заговорю на куратора львівської округи Собинського й що головині винувають вже арештовані. Після реалізації цієї преси поліція мала вже виставити всіх рештованих до розпорядности слідчого судді.

Крім цього поліційні органи слядять і підлягають у Львові деякі українські установи, між иншими "Просвіту", навіть по ночах, невідомо за чим шукаючи.

СЬОГОЧАСНА ЄВРОПЕЙСЬКА ЛІРІКА.

У Відні вийшла антологія європейської лірики, в якій поміщено твори європейських поетів з рр. 1900—1925. з української поезії поміщений П. Тичини. М. Рильського, Е. Маланюка й А. Адама Монтрезора (в перекладі Йосифа Кальмера).

КАРТИНИ ВУФКУ ЗА КОРДОНОМ.

Фільм вилуку ВУФКУ "Алія" та "Боротьба велетнів" продано до Німеччини. До Австрії продано "Боротьбу велетнів". Картину "Гамбург", виробництва одеської кіно-фабрики, передано на спільну експлуатацію німецької фірми "Прометейс".

ЖЕРТВІ МОРФІЯ У ЛЬВОВІ.

Вчора почалась у Львові карна розправа, яка є доказом, що стежки деяких представників сучасної молоді ні трохи не витоптані й аж надто модерні. Кілька учениць одної драматичної школи познайомились з молодими аматорами морфія, яким торгували на користь власної кишені й яким користувались для зводження дівчат. Були між ними молодішці грошевітні синки купців й княїське легенерат та хитрун Райс, до ставець забороненого наркотичного, що представлявся дівчаткам як лікар й використовував цю роль у драматичних ситуаціях. Райс боронився на розправі тим, що він улаштувався патологічним нахилом до брехлі та не має ніякої воли; Психіатр з кулятарського заведення др. Фокс заявив, що для обсерваторі Райса потрібує довшого часу.

БАНДИТИЗМ У ПОЛЬЩІ.

У полізі між Любляном й Варшавою невідомий пасажир убив поліція, який посів прохати його легітиміації. Зочинь їхав далі на вершу вагону й чинію під Варшавою, коли його кондуктор загірмив, утік й заховався в лісіх. — У Тернополі 14-літній гімназист Блажеювський наважився на життя свого товариша Стахурского у чистім полі, щоби ограбити його з 40 зол., порізав його ножем з гаргози смертю, коли виявити комунебудь цей напад. Молодшия, який утікав поїздом, арештували. — 4 тижні арешту дістав львівський ріжнік Петрушка, який підчас "широкої забави" в личаківським шинку "перейшов межі ко́нечної оборо́ни" й у відповіді на удар кри́лом гримнув свого приятеля Невольського плішкю по голові так сильно, що розбив йому череп і став причиною його смерті. Все-ж таки "дешеве" забаво... — У селі Піддоло, равського повіту, 27-літній бандіт з Тарнова Владислав Гавука вбив у свої селянку Сікуру, ограбивши її з... 10 зол. й вітк.

СТОЛИЦЯ НА ВУПІЛЮ.

У лондонським технологічним інституті мав цим диним виклад сер Річард Редмайні, який відкрив не тільки світові, але мабу́ть і англійському урядови небажкую новину. А саме, що весь осередок Лондону у свій свой поверку збудований на шарах ву́глю. Взагалі ву́глеві записи британської держави є невичерпні, не рахуючи Нової Зеландії та Австралії.

ШАХИ І ПІДДАНСТВО.

Відомий переможець у минулорічних міжнародних шахових змаганнях у Москві, Богочов, який в останніх роках жив постійно у Німеччині (до 1920 р. за українським папшотом), звернувся з листом до шахового Союзу С. Р. С. Р. і заявлює, що він зриється радянського підданства з матеріальних мотивів, бо якщо радянський підданний не може вступити до шахових союзів інших держав.

АРЕШТОВАНІ УКРАЇНЦІ — ХОРІ.

Арештовані перед двома місяцями редактор української буквинської соц.-демократичної газети "Боротьби" Стасюк і секретар укр. с.-д. партії Руснак забили тяжко в арештах воєнного суду. Катержний режім у військовім арешті 8 дивізії, без усього лікарської допомоги, постійні допити й тягання до протоколів, головиза ніщо, доводять і найздоровіших людей до могили, бо в цім арешті за 8 літ померло вже 73 арештованих. Арештованим до сьогодні не можуть доказати ніякої вини, та мимого того всякі заходи та інтерпретації в парламенті остануть без уцілю.

РУМУНСЬКІ КОЛЬОНІСТИ — ЯК "КУЛЬТУРТЕГЕРИ".

Відомо, що аграрна реформа в північній Буковині переводилася при нечуваній зложиванніях, наслідком чого всякі спекуланти заробили величезні суми грошей, а ділчік попородили за добрі гроші землю, яку мали віддати селянам. Окрім цього 1921 р. видано сей спеціальний закон про т. зв. колонізацію північної Буковини румунськими колоністами. Для тих колоністів відступлено що найліпші землі з маєтків релігійного фонду; до них приєднано в той спосіб до 800 родин з регату, давши їм даром навіть землю на господарські забудовування. А як "господарити" ті віршери румунських колоністів, видно з інтерпретації посла Кракалі з 31. січня н. р. в румунським парламенті, звернено до міністра домен: "Міністерство рішиться вже вислати вкінці історію нечуваніх напави при переведенні аграрної реформи в північній Буковині, де найбільше землі дістали якраз збанкрутовані алічкі, ріжнік не-селянський елемент та урядники з регату? Як, цім відомо міністерству, як ведуть себе в північній Буковині т. зв. румунські колоністи, що дістали даром, а власністю за державні гроші землю? Чи знає міністер, що більшість цих колоністів займається не господарською, а повільним папством, внаслідок чого земля за короткий гроші годиною українським селянам? Така господарка, розуміється, викликає між українським населенням недоволення".

РОЗСТРІЛ ЧИ ШИБЕННИЦЯ?

Рада радянських комісарів думала на останнім своїм засіданні над актуальною проблемою: Яку кару смерті завести в державі? Повторяються голосні опозиції, яка вважає, що розстрілювати засуджених не добре. Якщо вона перекоже, тоді на території С. Р. С. Р. будуть дві шибениці — одна в Москві, друга в Харкові й існо — дох офіційних урядовців до півкопача в постійною пенсією. На нашу думку, ця справа нагадує відоме питання поставлене карасеві перед смертю: "в якій ссці во́ле, щоби його засудили?" — помилдорби ці дубилеві! Розстріл не добрий тоді, що стріли чуті, а шибениця, то, що кожного засудженого треба як вести до неї.

НАПРУЖЕННЄ МІЖ ПЕКІНГОМ А МОСКВОЮ

ШАНГАЙ, 11. марта. — Минає тиждень, а китайський уряд в Пеки́нгу не випускає ув'язнених на кораблі. Память Леніна совітських емісарів, між якими була й жінка Бородина, совітського відпору́чника при кантонським уряді. Совіти догадуються, що всіх чотирох полонених правдоподібно розстріляно за те, що прикладено при них багато комуністичної літератури, звязуючої наріа до боротьби по стороні Канто́нші.

Совітський уряд вислав дуже остру ноту, в якій звиняє звиняє дипломатичних зносини коли полонених не будуть випущені. Знова пеки́нський міністер заграничних справ Вєдлінгтон Ко, подає, що всі полонених знаходяться в безпечнім місці та що нема ніякої обави що до їх життя.

В тім часі, коли ведуться в столиці отті пертрактації, можна бачити по вулицях великі транспорти ранених, яких привозять з провінції Гонан, в якій роблять приготування до великого бою між кантонським армією а манджурським диктатором Чєн Тєо Лі́нгом.

РУМУНИ ШУКАЄ ЗГОДИ З СОВІТАМИ.

БУКАРЕШТ, 11. марта. — З рамені уряду подолують, що правительство буде шукати з совітами порозуміння в справі Бєсарабії. Посередником буде Німеччина. Прємієр Авереску пороби́в вже навіть відповідні кроки, порозумівшись з німецьким послом що до тих справ, які є предметом непорозуміння між Німеччиною а Румунією.

Рівночасно Румунія робить заходи, щоби приязнення Бєсарабії до Румунії затерпала себе й Японія, яка досі одинокіа з великих держав цього не зробила. Задля чого Румунія відчинила своє посольство в Токіо.

ЯПОНІЯ ЗАКУПУВЄ АЕРОПЛАНИ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 11. марта. — Японський уряд виплатив французьким підприємцям \$7,000,000 титулом належності за замовлені аероплани, які він вже одержав на протязі останніх 22 місяців і які се одержать вже. Число тих аеропланів вийноті 172, а між ними є 60 танків, які слугуват до кида́ння великими бомбами.

Кажуть, що особливо Америка дуже зашкварена так великим замовленням аеропланів з боку Японії. Ніхтома одячне не можна йі закрити, бо вона не порушує тим ніяких міжнародних зобов'язань. Між аеропланами є один вартості \$450,000, який має бути величезних розмірів і зосотренний в машини до кида́ння бомбам.

НЕЩАСТЄ ЗА НЕЩАСТЄМ.

ТОКІО, 11. марта. — Це нащасенне не впадохтоко по землетресенню, а яке настигло Японію нова буря з дощем і снігом, яка позди́рала всі шатра та все приладне добро, яке наслала нещасним жертвам рату́нкова акція.

НЕМА ЗГОДИ ЩО ДО САРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

ЖЕНЕВА, 11. марта. — Німецький і французький міністри заграничних справ не могли сьогодні на засіданні Раді Ліги прийти до порозуміння в справі даниїшої контролі над областю Сарри. Німці не хочуть комісії з боку Бєльгі та опираються в інших справах. Справу вирішити мабу́ть Рада більшістю голосів. До якого схило́ни обо міністри, бо тоді можуть легше виправдати себе в своїх парламентах, бо можуть сикнути вини на кого другого.

З АФРИКИ ДО ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ В 20 ГОДИНАХ.

ЛІСБОНА, 11. марта. — Майор Сарменто Бєйрес, португальський летун, задумує перелетіти за одним махом з Африки з міста Бо́ліама в португальській Гвінеї до Бразилії. Дорога буде вийноті 1,715 миль і буде найдовша, яку колинебудь відбуду за одним махом.

ЖІНКА КАЙЗЕРА ВЕРТАЄ ДО БЕРЛІНА.

БЕРЛІН, 11. марта. — Жінка бувшого німецького кайзера Вільгельма Герміна вертає до Берліна і буде мешкати в історичній пала́ті Вільгельма Першого, або тоді палату віддав Гогенцоллерн пруський уряд на власність.

З її приїздом розпочнуть монархісти акцію за поворотом кайзера до Німеччини.

СОВІТИ ЗАКЛЮЧАЮТЬ МІР З ЛАТВІЄЮ І ТУРБЮЮТЬ ТИМ ПОЛЬЩУ.

РІГА, Латвія, 11. марта. — Заключено гарантійний договір між совітами а Латвією. Головна мета договору: загарантувати собі взаїмну неутраляльність на случай, колиб котра з них попала в війну з другими державами.

Кажуть, що цей договір викликає прихре вражіння в Ліда́ Навіа, бо Латвія є членом Ліги, а цей договір противиться статуту Ліги. Та найбільше затурбована тим договором Варшава, яка бачить в тім змагане совітів зйовувати Польщу від балтійських держав. Польща одначе, як кажуть, піднішється тим, що з того договору нічого не ви́де, бо він має бути тільки вступом до більшого пакту, в яким совіти будуть домагатися, щоби всі спори між совітами а Латвією були віддані до вирішення комісії, якою головою була би особа неутраляльної держави. На таке, твердять Варшава, Латвія не згодиться.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

World War II - Japan (The U.S.)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НОВИЙ ГАРКАВЕНКО.

В одній американській газеті найновішій згадує про нового Гаркавенка, що буде боротися за світову славу в Америці.

Пишеться там, що на Україні випробувано нову озону дещина. Пробували її вже на 18 селянських фермах недалеко від Києва. Пробні дали дуже гарний вислід, бо як перед тим найкращі родючі озонні піщаники давали 34 бушлі з акра, то ся дала 45 бушлів з акра.

Сього року розділено межі українських селян коло 600.000 бушлів сніг піщаники. Називають її Українка.

Мають її тепер пробувати в Америці.

Г. Г.

АМЕРИКАНЦІ МАЮТЬ ПОДІБНУ СПРАВУ ДО НАШОЇ.

Не знаю, чому в наших газетах зустрічається так мало, а бо її нічого, про дуже важливі справи, які набувають багато розголосу в світі. Писається, в усіх майже газетах з сього часу пишеться тепер не мало про закони, які збираються ухваляти стейтсва легіслатура, а які дотикають якраз тих самих питань, які від якогось часу часу товчуться серед наших іммігрантів.

Деякі посли до стейтсвої легіслатури домагалися ухвалення закону, який мав би карати вивізнення всякого, що належав би до організації, яка вживає членів присягою, а котрої голова є поза Злученим Державинами. Не в американських громажанина. Посла Вебер, котрий виробив свій проект, виразно каже, що він вимірює свої закони проти римско-католицької церкви, котрої голова живе в Римі: не в американських громажанина.

Сей закон відій не буде ухвален, але він показує, що і Американці думають в спосіб подібний до нас. І їх обурює те, що до їх церковних справ мають мішати інші релігійні люди, які не в Американцях та які живуть у чужині країни.

Як я читаю про це в американській газеті, то питаю себе:

самого: що сказали Американці, який так римско-католицька церква підчас якогось суперечки між Америкою а другою державою, заявила, а-бо стала робити проти Американці?

І. Микучин.

АГІТАЦІЯ ЧОРНИХ ДУХІВ.

Організувати нових членів до відділу нашої організації, я несподівано стінується з опором, якого я певно не ждав. Як я підходив до різних наших людей і став намагати їх забезпечити в нашої організації, я почував, що їх спуска серед наших людей чуття, що нібито товариство не може, що товариство лише гроші стягне, а відтак гроші пропадуть, а нашою чоловікові ніякої помочі з того не буде.

Чуючи такі підступи, я своїм ухам не міг вірити. Як се так можливо, щоб серед наших людей найближче же такі, які живуть з нами, стрічаються, говорять, читають навіть газети, і не знають, кільки то мільйонів У. Н. Союз видає на допомогу своїм членам? Ні, се неможливо. А коли се неможливо, то хіба треба приништити, що є такі люди, які знають, що вони брешуть, але говорять милом сього, а другі такі темні, або вваляють темних, що їм вірять.

Я тепер не буду більше до таких людей промовляти, але скажу їм ніни, що прийдє же колись час, коли вони самі до нас зголосяться. Були вже такі мурашки, які знали все краще, були вже навіть такі, що з горі знали, що Союз не буде потреба, але скоро переконалися, коли Союз здався їм. Як їм цього не бажало, але остерігаю перед нещастям. Хтось промагає руку до Союзу тоді як біда, до того Союзу, котрого віднаєкувався, як все було в полярку, той робить так як той, що трезові забув о Богу.

До людей, які даються зводити сього роду нечесним бачакам, я кличу: не дайтеся, люди, баламутити. Як не вірите, в усе, що ми члени Союзу вам говоримо, то переконайтеся, а

ле не переконавшись не судіть. Нас є двадцять тисяч таких, які переконалися про його потребу. Ми знаємо се добре. Переконайтеся й ставайте до гурту. Чим більше нас, тим більша наша сила.

Яків Демчук, Іван Н. Дж.

ЯК ПЕРЕВЕСТИ РЕОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ.

В Голосах Читачів в справі української школи в Америці не бачу пропозиції щодо її реорганізації. Свої пропозиції щодо школи реформи значу від того, що подам спосіб організації української школи в Нью Йорку. Думаю, що Нью Йорк може похвалитися перед всіма громадами в Америці, що перший тому чотири роки взад перевів у себе шкільну реформу. Українське громадянство оперло школу на родичів і на товаришів, вибираючи чл. "Шкільну Раду" з представників товаришів і родичів. Шкільна Рада вибрала "Шкільну Управу", і та є найвищим адміністративним і виконавчим тілом. Всякі інші важливі справи розбирає Шкільна Рада, а ухваляти приношує до виконання Шкільній Управі. Шкільна Управа виписує керівників учителів і представляє їх Шкільній Раді, а ті рідше про вибір. Учителі укладають план навч., вибирають найбільш підручники, та часто віднають свої засідання, на яких обговорюють всілякі шкільні справи. Крім цього учители вибирають споміж себе управителя шкіл, якого затверджує Шкільна Рада. Управитель переправляє час до часу візитувати подіюючі школи та перемагає з ними Шкільній Управі. Шкоби школи фінансово стояла добре, всі майже товаришів вступили в члени рідної школи, залатували відповідну вкладку. Крім цього кожний родич шкільної дитини обов'язаний записуватися в члени школи і заплатити річно одного долара окрім щомісячної оплати за навуку. В сей спосіб забезпечена фінансово школа з боку українських патріотичних товаришів і родичів може гарно розвиватися без жадних наслідків.

Загалом шкільну реформу можна перевести так: Після моєї гадки найліпше буде скасувати як найскорше ізд учителів і дякучителів, а вони вирішати, в який спосіб найлучше переправити шкільну реформу. На ізді можна буде обговорити всякі справи, які входять в обсяг української тутешньої шкільництва, а відтак через пресу поінформувати українське громадянство про свої рішення. Відтак треба буде відрити освітньо-учителський курс для дякучителів і то в часі зближачимися вакансії, де би можна познайомилися курсанти з наукою педагогіки, історією і географією України, граматикою та шотним співом. Найважливішим місцем на ведення такого курсу є Нью Йорк, бо в ній знаходиться найбільше кваліфікованих учителів, які могли би такі курси провадити. Щоб все це переправити, треба братися якнайскорше до роботи, щоб можна було вже по вакансіях зачинати навуку в відновлених і впорядкованих школах.

М. Мостенський.

ДОБРА І ЗЛА КРИТИКА.

Я вважаю, що це добре сталося, що відмічено сторінку Свободи для голосів читачів. З тих голосів ми бачимо, чим наш народ інтересується і як він підходить до різних політичних, культурних, національних чи релігійних питань. А на мою думку ми тільки тоді ділемося самотійності і станемо сильним народом, коли той народ, себто наш загальний інтересується всіми тими справами і буде віднаходити публічно свою думку, як після него треба вирішити ті питання, які заважають на нашій думку. Коли будуть рішати думки, буде можна загалом провірити, чия думка краща, чий заклад оправданий, яка робота хосенна а яка шкідлива.

В Голосах читачів можемо піддавати критиці наші історичні події, можемо критикувати способи боротьби, політичні напрямки і т. п. В тім нема нічого злого, коли тільки ведемо це в приличній формі.

Але критика рівнож і демократизує. Приміром такої демократизації є та критика, котра поновлює "Америку" і канадські часописи др. Назарук. Якщо простий робітник не може аргументити, як людина з університетським освітнім може писати про українського публіциста і письменника д-ра Гриця в краю в такий спосіб, як писав д-р Назарук. Міг там же бі д-р Назарук посваритися з д-ром Грицаєм. На світ різко б'ює і в тім нема нічого злого. Але писати про свого підручника, що він рибий, що загинувся як та качка, що закарпаєніми чл. якіми там очима — це ніяка критика а мерзота. Не з одного коня вже падав д-р Назарук, а з останнього то вже силою стягнули його такі добрі люди. І з цього собі краще, але ніхто з читачів не заперечив, щоб хтонебух пахолоди до критики д-ра Назарука так, як він критикує письменника Гриця.

Я нарочно навів той примір з д-ром Грицаєм, щоб іздати люди оминали як показу таку критику, як її повів др. Назарук. Бо така критика не поучає і не розвиває ніякої справи, бо в ній розвиває тільки особиста злоба і нїмста. Це є особистий порохунок, а на такий не повинно бути місця нікому і ніякій народній часопису. Ми повинні писати всегда про справу і тільки справу мати на оці.

В. Дроботий, В. Істон, Па.

— Куди ви знову у фраку?
— Гду на "Весілля Фігара".
— На вашім місці вислав би телеграму, то вистарчило би в нинішніх тяжких часах.

Гість старіється викрається незаметно зі застави в шестій годіної вранці; господар доми питається:

— Ви вже йдете?
— Так, — відповідає гість, іду до дому вставати.

Томас Мор, автор "Утопії", канцлер англійського короля Генриха VIII, був засуджений на смерть за державну зраду. Коли клав голову на пень, віднав бороду на бік і сказав: "Моя борода всетаки є невинна".

КАТ. ШКОЛИ, НАЙКРАЩІЙШЕ, НАЙДЕШЕШЕ
можете переслати на

ВЕЛИКДЕНЬ АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ

НЕПЕЗ

СТАНДАРД БАНК

котрий доурача долари почтою або телеграфічно з Нью-Йорку, а також бланші почтові уряді — в жайкороткі часі — у асик каси українських Земель та рівнячих краях.

Вам поробив приготування, щоб пожити на нашу праці перед святами, гроші були на час доурача.

STANDARD BANK

(MEMBER FEDERAL RESERVE SYSTEM)

55 Avenue B. cor. 4th Street
1st Avenue cor. 79th Street
NEW YORK, N. Y.

Ліцитаційна Випродаж В Четвер, Марта 17-го ДОЩ ЧИ ПОГОДА

На землі померлих, порівняні і поземлі на 5, 6, 8, 10, 12, 14 ак. до 35 акрів. Земля чиста, право власності гарантоване. Бас земля майже рівна, без каміня. Добра під тометос, каліфавер та другу орозовину. Денкоти з снх земель мають гарні овочі, денкоти аніни і грібні. Один каліфавер з 3 будинками. Денкоти аніни при головній дорозі, денкоти зараз при них, меші фабричних містам, близько шкіл, денкоти і повч. Ці землі аніни і грібні під тометос, каліфавер, овочі або площи дерев. Один каліфавер на газонній дорозі з Флемінгтон до Френчтон, Н. Я. Умови: 20% гогаюко, решта по 1% або після нашого бачення. Тут є вада нагода набити своє власне господарство. Поїзда віднаються з Нью Йорку з стації Пенсильванія, 33-тя ул. 1-ша Еман. 11:50 переа поїздом, до Флемінгтон, Н. Я. 3 Нью-Йорк 12:24 поїзде з стації Meeker і Elizabeth Еман. Поїзд доурача нехати на стації в Флемінгтон, Н. Я.

KARAN, Auctioneer. Phone Atwater 1978

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗА "СВОБОДА"

викуємо старинно, дешово і на час всілякі друкарські роботи як статуті, програми і тікети на концерти, предствлення, пісники і балі як також коверти і листові папери для братств, товаришів і сестриштів.

Простіть ас віддалі У. Н. Союзу улаштується зі всіма замовленнями до своєї касної друкарні на адресі: "СВОБОДА", 83 Grand St. JERSEY CITY, N. J.

ПРЕДСКАЗАНА ХАТИНА.

Я був ще маленьким хлопчиком, як раз діткою порою взяли мене мої мама з собою в село мікати конопілі — плосконишні. Це "поле" було зараз за селом і ми його називали "Пегорогодо". Від нашої перерогодо зачинилися лугови поля — ниви, — що тирся аж до Бергів ріки Дністра. Гарні були ці ниви і дуже врожайні. Але зате приносили чимало клопоту нашим селянам — бо все їм лід грозою повіні, чим я у той час, розуміється, не дуже журився.

На поля мама дали мені кавадок хліба, що "кратили" перд бабусю та сказали мені бачитися на межі. Саміж, мабуть у лощі, звільнили до праці. Але я як скоренько покінчив з хлібом тат, собі вярзав до урало — дати метелики по межі, що і дуже добуло.

Пам'ятаю, що дещо був дуже горний та зяний. Сонічко світило та дуже тепленько пригрівало. Далеко пам'ятаю стріні ласи, та погорблений стріні лас, та здохлого високу, ласіну кропиви; доуру та широку мов зелену бинду — межу. На межі стару, приперту до плота висуку, "нашу" вишню; на межі і по лощі багато крилатих метеликів. На правій стороні якоїсь жонголі, зпоза котрих я ніщо не бачив крик синього неба та женого сонічка. А в коноплях гарно, мов швітуру роху — мамину твар, що я

ним сонічком сядла для моєї дитячої душі. Це був тоді цілий мій світ. А красний той світ був для мене. Таким він мені остаеться на всі дні мого життя. Того світу я ніколи не забуду! Мої мама дуже часто сумували та плакали тоді, коли були на самоті, скриті від людських очей. Одинокую розрадою в їх життя було тоді я, та свята горяча молитва. Я був для них одинокую потіхою, а молитва надією на Боже милосердя.

Переді мною вони скривали своє горе... Колиж, коли, я завважу, що вони засмучені або заплакали, тоді і я сумував та плакав. Колиж, було, мама завважували, що вони себе переді мною зрадили, то щоб відвернути від себе мов підозрілих та розвеселити мене — вони співали мені "сирітки" та казали, що вони плачуть за тією сиріткою. Як я було, слухав "сирітки" та те гірше плакав. Бо мені здавалося, що мої мама не перенесуть свого дитячого горя і я також колись линушу сиріткою. Але за "сиріткою" мама раз за раз починали співати інших веселих пісень, в котрі я вслухувався, забуваючи, а за тим же вслухувався та перестав плакати.

Як завше, так і тепер: олиннівшись на самоті, мама дали серцю волю, думаючи, що я занятий метеликами, не завваживаю, а запам'ятаю його хотів плакати та те, аби з ним трохи зблизився та показати мамі, який він гарний. Таке негарне поведіння метелика супроти

пригода: Я завважив дуже гарного, чорненького метелика. Він мав на собі чорненьких крильчиків червоночорні плямочки, мов іські горючі огниці. Цей метелик так мені сподобався, що я постановив за всяку ціну дістати його у свої руки. При тім метелик наче зрозумів мою дитячу наївність і почав мене завважувати до себе та й так заманювати, мов той зодоланий птах — царівна в казці. Тисяч і одна ніч! Сиде на яку хвилину і притягується, так, що вже з себе не спливаю, а зовсім мертвого. Але не встигну і зблизнитися до нього і лиш от-от карити його своєю каліпешкою — він махне крильмиками, підлетить в гору, а я з розгоном перекинуся в борозду. З борозди і скоренько зяривав, бо дуже боявся чорних жаб, що люблять саяти по бороздах в холоди. Зелених жаб я не боявся. Протиную, зелі жаб і червз лощину, та кидав собі в пазуху, аби вони собі забрали від мене, скоріше. Розмарювання невіданням з ним метеликом, а вже хотів відвернути, від нього та пошукати собі якого іншого метелика.

Розмарювання привело до розуму людину до думання, а дітеж дї плачу, або до злости. Мене же мов розмарювання привело до злости. Я страшно розумів, що метелик — не зодоланий птах, що бачиться на дощоті мети, та се мене дуже дурить. Бо чого йому було плакати від мене? Я-ж його любив, а запам'ятаю його хотів плакати та те, аби з ним трохи зблизився та показати мамі, який він гарний. Таке негарне поведіння метелика супроти

мене довело мене до злости, а за тим до рішених: Чекай, папуче метелику, не даєш ти мені зловитися, не будеш ти ї літати по моїй межі! Тут тобі смерть!

В шаленій злості я кинувся на стріні лас, витяг добулого бучка гудзатуюрою, та пущився за метеликом. Метелик тимчасом сів на мій кривоз проти мене. Аби не заридитися, перед метеликом, я склав бучок позади себе. Приблизившись біля метелика, я в бігу раптом вилетів бучок перед себе так не зручно, що кінці бучка замовта в кропину, а я з розгоном, стрім головою гелінув собою через нього об межу, так сильно, що вже в коноплях перекинувся ще два рази.

Опинившись в коноплях, я "со страхом" та "со трепетом серця" заперів в собі думку — долого ласав, мов неприємний. Забув я за Чорні жаб, забув я помсту на метелика, забув навіть за ташініні ніг від кропили. Конопілі, конопілі!... Що тепер буде?... Мов цілий мурав'ник впакувався в мою голову на "серце" що буде? що буде? прямо розділаві страхом охопал діти мій дитячий мізок. "Божеку, злиш на мене смерті! Земельного, свята, розступіть підновою, наї я щезну перед карою маминих рук. Та смерть не приходить!... земля не розступалася. Треба було — тікати!"

Тихесенько я піднісся на ноги, та в мов злості, кинув зором зпід каліпешкою в сторону мамі. Мама була відвернена від мене. "Вони нічого не виділи!" мигнула радісна думка в моїй голові. "Треба тікати!" Але

щоб бути певним того, що мама не завважить моїх втечі, — я ще раз зі страхом несповістості погнався на них. Та в тіх хвилині мама звернулася тварю до мене. Іх твар була тяжко засумована, очі заплакали.

Великий жалі стиснув моє серце. Я знав, чого вони плакали. Я знав причину їх горі, смутку та неустаних снів. Того старався, було, о скільки мені, поділитися з ними їх горем — я плавав і молив Бога, нарозумити небижку бабусі та небищу діда, котрі були при моїх катанні моїх мамі. Ішою поміччю в той час я не міг дати собі безгаланній матері. Але й слези мої дитячі — ті певніні слези, чимало кріпили на дусі мою матір, і помагали їй зносити ті тяжкі терпіння.

Поразений смутком матері, я вже не міг тікати зперед її очей. Мало того, в мой голові раптом пробігла несподівана, мов Богом дана думка. Я з радості "забавляв": "Маме, не плачте! Вірте, маме, що тут, на цій перерогоді ми поставимо собі хату! І тут вас бабусі не будуть грізити. Ви перестанете плакати!"

Мама сердібно крізь плач усьміхнулася та безнадійно промовила: "Опосицю, не дочекаю я того, аби ми мали свою хату. Скорше я піду в сину землі!" І мама знов гірко, гірко зариділа.

"Маме, не плачте! Вірте, маме, вірте, маме, що тут буде наша хата. Ми ще будемо свободні і щасливі!"

Мама же раз усьміхнулася, обернула слези зі своїх засмучених очей та повеселішали. Я затвердив у новітній час, що ми ще будемо мати свою хатину, і що вони перестануть бути чорною нещастією в бабусі та діда. Мама повірили в мої слова, хоч дуже добре знали, що це було прямо неможливо. Бо поле до бабусі, а ще до того тата були в бабусі одиниці.

II. Час плив карою. А з ним припливало до нас наше скрите щастє.

III. Як з него, ні з того небишкі діда, забавляли на старості літ хати в Америку. Цему дуже спротивилися бабусі і сказали діду, що вони їх не пустять в Америку. Цього треба було відповісти: "Як ти не хочеш, аби я їхав в Америку, то залиши на мене увесь свій маєток". Бабуся галіпалася цього і без падуши записали на діда майже увесь маєток. Тільки ж завдаки доброду судді татови бабусі мусили відповісти: "перерогодо. Ця перерогода для тата була нічим іншим — тільки запалото татови за їх довголітню працю, та працю небищу татового тата на розбавлюванні бабусинного маєтку."

"Жаль був" татови покидати батьківщину. Ще більший жал був до свого тата — вітчима, котрого тато дуже шанував і ніколи згіршливого слова їм було не сказав. Дід, діставши запис, приказав татови вибрати з хати до двадцяти і чотирьох годин, щоб суддя, знаючи діда, як лихого, і немислосного чоловіка, наказував дідові, що вони не мають права вибрати тата з хати скорше, як по трох місяцях. Але опертись дідові тата не могли. До двадцяти і чотирьох годин ми вибра-

ли. З тяжкою журою та розпучкою серця тато покидали батьківщину. Для тата той дід був дідом великого смутку. Зате для діда, для мене і мамі, цей дід був великою радостю. За що ми дякували Богу, у вірі, що він вислухав наших молитов та внів нас з до- му неволі, проклятих та сліз.

IV. В Петрівку, на краю села по- внялася гарна та чепурна хати- на. Біля хатини стояли три ясе- ні — високі та горді своєю ле- бою новою господарною, котру вони своїми зеленими віттями замовляли та мов говорили до широких піл: дивіться, дивіть- ся! переписана наша господарня. А гень, гень, зпід високих гір долазів до них тихий шум Дні- стра та мов відповідало: бачимо, бачимо! Проти хатини — невеличка стайка та столичина під ласіною; а ще далше, за індецьким парком — молоді дрішкі садики. На межі, де зі мною приключилися немига пригода з метеликом, і де-як предсказав "нашу хатину" — тато в спільні зі стрінем викопали криницю.

ВАЖНЕ
ДЛЯ ГР. КАТ. ЦЕРКОВ
І ДЯКУЧИТЕЛІВ.

У нас можна забуть
"СЛУЖБУ БОЖУ"
на три голоси і партитуру.

Всі чотири книжки \$15.00.

"СВОБОДА"
33 Grand St., Jersey City, N. J.

